

Nyetableret 5-rækket hegn med danske træer og buske omkring solcellepark. Fotos Asger Søgaard Jørgensen.

TÆNK PÅ BIERNE, NÅR DER SKAL OPFØRES SOLCELLEPARKER

Der etableres i øjeblikket mange solcelleparker. Selvom ikke alle er lige begejstrede for dem, så er det vigtigt at de der etableres, bliver lavet på en sådan måde at de giver størst mulig værdi for deres omgivelser, herunder bierne.

AF ASGER SØGAARD JØRGENSEN
Danmarks Biavlerforening
asj@biavl.dk

Der er mange gode muligheder for at hjælpe bierne og andre bestøvere i forbindelse med etablering af solcelleparker. En indsats som samtidig kan gavne mangfoldigheden af dyr og planter generelt. Det kan ske ved at sikre blomster og levesteder i værnebælter omkring solcelleparker, men også ved at beskytte eksisterende levesteder inde i selve parken og

ved en drift af arealet, som sikrer blomster på området. En indsats, der kan blive bemærket og påskønnet af de omkringboende, som kan få en positiv holdning til solcelleparken.

Danmarks Biavlerforening og landets biavlere står klar til at inspirere til, hvordan betingelserne for honningbier, enlige bier og humlebier kan optimeres. Den lokale biavlerforening kan med fordel inddrages med ideer til at gøre noget for bierne i forbindelse med etablering og drift af arealet.

Afskærmning

Der er mange muligheder for at begunstige insektlivet omkring solcelleparker, samtidig med at man gør omgivelserne grønnere, og får afskærmet for udsynet til installationen.

I mange tilfælde kræver forsikringselskaberne og kommunerne hegn og afskærmende bevoksning omkring arealet. Bevoksningen kan med fordel etableres med flerrækkede hegn af bivenlige buske og træer. Hvis der skabes lysåbne partier i hegnene, kan der blive gode levesteder for jordboende bier.

For at begrænse skyggevirkning fra hegnene, kan der plantes træer i hegnene mod nord, mens der mod de øvrige verdenshjørner vælges lavt voksende træer og buske (se faktaboks 1). Det er også en fordel med nogle områder uden eller med svag bevoksning, hvor de jordboende bier kan grave reder.

Såfremt der ved etableringen sker fældning af større træer, kan veddet placeres i læhegnet eller inden for indhegningen til henfald. Derved skabes levesteder for hulboende bier og mange andre insekter og svampe. Eksisterende diger vil som regel være beskyttet af naturbeskyttelsesloven og skal bevares såvel indenfor hegnet som udenfor. Det samme gælder områder og vandhuller beskyttet efter lovens §3. Disse områder vil være af stor værdi for mangfoldigheden af bier.

Sørg for blomster i hele sæsonen

Der vil som regel være forbud mod brug af kemiske bekæmpelsesmidler i solcelleparken. Er det ikke tilfældet, bør brugen af sprøjtemidler alligevel undgås af hensyn til natur og grundvand. Derfor skal plantevækst i parken holdes nede, enten med mekanisk slåning eller, som det ofte ses, med fåregræsning (se faktaboks 2).

Eventuelt kan der sås en frøblanding med naturligt hjemmehørende blomster ved etableringen. Ved mekanisk slåning kan indsatsen, afhængig af jordtypen, planlægges således at væksten og variationen af blomstrende planter fremmes, f.eks. ved at slå stribet i parken på forskellige tidspunkter af året.

Planlægges vedligeholdelsen med afgræsning, kan der sås en blomsterblanding, der udover lavt voksende græsser indeholder blomstrende urter. En lavt voksende hvidkløver kan også være meget gavnlig, og den vil normalt være holdbar og blomstrende over en lang periode. Afgræsningen bør ske ved at opdele arealet i folde. På den måde er dele af solcelleparken hele tiden friholdt for græsning, så urterne får lejlighed til at blomstre på dele af området, hvorved det sikres, at der hele tiden er føde til bierne.

Etableres der bygninger i solcelleparken bør det overvejes, om det kan være en fordel at bygge med grønt

Ahorn

Fuglekirsebær

Engriflet hvidtjørn.

tag med dække af stenurter, skovjordbær og andre velegnede blomsterplanter, der kan gavne diversiteten.

Så og plant hjemmehørende arter

Når der etableres levende hegn omkring solcelleparker, så sørg for at placere de blomstrende læhegn og busketter mod øst, syd og vest – og brug hjemmehørende arter. Læhegn kan bestå af mange blomstrende lave træarter, for eksempel arter af pil, mirabel, fuglekirsebær, slåen, hvidtjørn, alm. hæg og skovæbler. Desuden kan brombær, hindbær og vedbend være med til at sikre blomster over en lang periode.

FAKTABOKS 1: FORSLAG TIL BLOMSTRENDE TRÆER OG BUSKE TIL LÆHEGNE

Træer og buske med begrænset højde

Vild æble
Slåen
Hvidtjørn
Hassel
Naur
Tørst
Benved
Alm. røn
Kvalkved
Dunet gedebled
Hyld
Fjeldribs
Æblerose
Grå pil
Seljepil
Femhannet pil
Hindbær
Brombær
Klitrose
Hunderose
Mangeblomstret rose
Mirabel

Hvor skyggevirksomhed ikke er af betydning, kan der suppleres med

Lind
Fuglekirsebær
Hestekastanje
Seljerøn

Lav en fodpose af biplanter langs hegnene og efterlad nogle områder med bar jord til redepladser for enlige bier. En fodpose er en 1-2 meter bred stribe med urørt, flerårig vegetation som ofte findes i forbindelse med læhegn.

Mod nord og hvor træerne ikke vil kaste skygge over solcellerne, kan der med fordel indplantes lind, hestekastanje, seljerøn og eg for at medvirke til variation.

Blomster på arealet hjælper bestøverne

I solcelleparken sås en blomsterblanding. Frøfirmaerne har gode blandinger til bestøverbrak og blomsterbrak. Det giver blomster som bier og sommerfugle kan besøge hele sommeren. Til fårene kan sås en blanding med lavt voksende græsser, minikløver og andre urter. Det giver blomster og forbedrer foderkvaliteten til fårene.

Lad græstæppet blomstre

I forbindelse med mekanisk renholdelse af arealet er det vigtigt at sørge for, at hele arealet ikke bliver klippet på én gang. Ved at klippe forskudt vil der hele tiden være områder med blomster.

Hvis man sørger for at klippe lidt sjældnere og fjerner afklippet, fremmes blomsterrigdommen i plænen med bellis, bruneller, kløver og mælkebøtter.

Vent med at klippe læhegnene med blomster til efter afblomstringen. Nyd i stedet blomsterrigdommen og klip bagefter. Så når fugleunger også at flyve fra reden.

Tilpas græsningstrykket

Græsningstrykket og perioder med afgræsninger bør tilpasses, så urterne få lov til at blomstre. Desuden kan dele af arealerne friholdes for afgræsning i perioder for at skabe variation.

Gamle træer

Lad gamle udgåede træer stå i læhegnene. De kan blive til fine boliger for mange insekter (humlebier og enlige bier). Er der udgåede træer, så prøv at plant vedbend ved træet, så forbliver det grønt - og vedbend giver føde til bierne sent på sæsonen.

Bar jord

Lav områder med bar jord, gerne langs læhegn og busketter. Mange enlige bier bygger reder og overvintrer i jorden. Det skal være bar jord, som ikke bearbejdes i dybden. En overfladisk behandling med harven uden for

Æble

Foderlucerne

Mælkebøtte

biernes flyvetid er muligt. Mange jordrugende fugle foretrækker bar jord til reden og som tørreplads efter regn.

Bunker af sten og kvas

Mange bier yngler i visne stængler og i stendiger og bunker af sten. Så efterlad visne planter og stængler i læhegn og busketter. Et hjørne med en stembunke kan være et værdifuldt levested for bier. Et sted hvor de holdes tørre uden at være i direkte sol og beskyttet mod vind og vejr.

Vand giver liv

Mangfoldigheden af planter, insekter, fugle og andre dyr i og omkring solcelleparken kan øges ved at bevare eller etablere et vådområde eller vandhul. Det kan give vækstbetingelser for spændende plantearter samt føde og levested for mange insekter og dyr.

Lav et bihotel og en lille bigård

Et bihotel kan hjælpe med redepladser til nogle arter af enlige bier og en bigård med honningbier i et hjørne af solcelleparken eller i hegnet kan være med til at give et godt forhold til naboerne.

Her kan den lokale biavlerforening hjælpe med kontakter og vejledning (find kontaktoplysninger på www.biavl.dk).

Undgå sprøjtemidler

Rigtig mange sprøjtemidler er skadelige for bier og andre insekter. Det gælder ikke kun insektmidler, men også mange ukrudtsmidler og svampemidler kan skade bierne. Ukrudtsmidlerne fjerner blomstrende planter og nogle kan selv i meget små doser skade blomstringen.

FAKTABOKS 2: FORSLAG TIL URTER PÅ SOLCELLEPARKENS AREALER

Forslag til frøblanding til afgræsning

Kortvoksende græsser
Hvidkløver, kortvoksende
Cikorie
Bibernelle
Esparsette
Kommen
Kællingetand
Lancet vejbred
Lucerne

Frøblandinger til mekanisk vedligeholdelse

Se frøfirmaernes blandinger til bestøverbrak og blomsterbrak.